

Табиғаттағы өрт қауіпсіздігі

Табиғатқа шығу кезінде ең басты ереже - ӨРТ ҚАУІПСІЗДІК ережесі.

Статистикаға сәйкес, орман өрттерінің көпшілігі адамның немқұрайлығынан болады. Өрт өте қауіпті. Құрғақ ыстық ауа райында олардың ауқымы дүлей апаттарға әкеліп соғады. Орман өрттерінің нәтижесінде ұзақ уақытқа дейін көк шықпай, орыны бос қалады. Оның себебі қызмет ережелерін бұзу және орманда оттың қауіптілігін бағаламау. Сөйтіп шыны ыдыс, түіп қалған темекі тұқылы мен өшірілмеген от – бұның бәрі өрттің ықтимал көздері.

Орманда өрт болдырмау үшін тыйым салынады:

- өрт қауіпі бар кезеңде ашық отты пайдалануға (көктемнің ортасы және соңы, жаз бойы және күздің басы);
- көп құрғақ шөп жерлерде, жас қылқан жапырақты ағаштарда, кесілген ағаштардың қалдықтарынан тазартылмаған орман учаскелерінде, ағаштардың салбыраған сабақтары астында, ағаш қоймалары жанында ошақ жағуға;
- егер өртке қарсы режим енгізілген жерлерде ормандарға бару үзілді-кесілді тыйым салынады;
- өзімен бірге орманға тез тұтанатын сұйықтықтар, сондай-ақ сонымен сіндірілген материалдар алуға;
- орманда шыны сынықтарын қалдыруға тыйым салынады: күн сәулесінің түскен кезінде сынықтары шоғырланып, өрттің пайда болуына әкелі мүмкін;
- орманда жанып тұрған оттық, бықсыған шүберектер, темекі лақтыру;
- орман алаңшаларында, бақтарда, егістіктерде, ағаштардың астына құрғақ шөпті жағу;
- желді күні алауды жағуға және қараусыз қалдыруға тыйым салынады.

Табиғаттағы өрт қауіпсіздігі туралы жаднама.

1. Орманда алауды ерекше қажеттіліктерге жағдайда және арнайы дайындалған орындарда ғана жағу.
2. Егер мұндай орындар болмаса, онда оны жағу үшін өзіңіз алаң дайындаңыз, оны шөптер, жапырақтар мен бұтақтардан топыраққа дейін тазалаңыз.
3. Кетер алдында алау мұқият жойылу керек. Бірде-бір отын мен бұталар бықсып жатпағанына көз жеткізгеннен кейін ғана кету керек.
4. Темекі қалдығын және сіріңкені лақтыруан бас тартыңыз.

Егер сіз абайсыздық танытып, өрт шықса, уақыт жоғалтпаңыз.

- егер қасыңызда су болса, су құйыңыз;
- жанында орналасқан барлық өсімдіктерге су құйыңыз, бұл өрт таралуына жол бермейді
- жасыл бұтақтардан сыпырғыш жасап, өрттің шетін жанынан, жалынның көлбеу ұрып, бұл кезде сыпырғышты бұрып отырыңыз;
- жану орынын топырақпен жауып тастаңыз;
- егер өрті сөндіру сәтсіз болса, орманшылық шаруашылығына бұл туралы хабарлаңыз;
- егер өртті жеңе алмасаңыз, әрекетті тоқтатпаңыз және құтқару қызметіне күтіңіз.

Егер сіз орманда өрт ошағын байқасаңыз бірінші не істеу керек? Өрт күзеті, құтқарушыларға өрт туралы хабарлау қажет!

Егер өрт күшеймесе, оны су, жер, құм, бұтақтан жапырақты ағаш, тығыз киім арқылы сөндіруге әрекет етіңіз. Орманда өртін сөндірудің ең тиімді жолы - өрт жиегіне топырақ шашыңыз.

Егер от қатты жанып жатса, сіз оны сөндіру қолыңыздан келмесе, ол жерден алшақ кетіңіз.

Орманда өрттен қалай сақтану керек?

- Табиғи өртті байқаған жағдайда, барлық жақын жерде тұрған адамдарды дереу ескертіңіз және ол аймақтан шығып кетуге тырысыңыз.
- Орман жоғары өрт кезіндежерге қарай бүгіліп, тыныс алу жолдарын дамқал шүберекпен жауып орманды жағалаңыз.
- Жолға, кең алаңға, қалың орманға, суқоймаға қарай шығу керек
- Егер сізде шығуға ешқандай мүмкіндік болмаса, қауіпті аймақтан шығуға тырысыңыз және орманда қандай да бір су айдыны тауып және оған кіріңіз.
- Өрт таралу бағытына перпендикуляр жүру керек, яғни желге қарсы. Жел өртті басқа жаққа бағыттайды.

Өрт кезінде зақымдану негізгі түрлері болып күйіп қалу және көмірқышқыл газымен улану табады. Көмек көрсету кезінде, ең алдымен, жанып жатқан киімді өшіру қажет, ал күйіп қалған теріге стерильді таңғыштар таңу керек. Адамдарға иіс тиген кезінде дереу оларды қарқынды түтін аймағынан алып шығып, қажет болған жағдайда, жасанды тыныс жасау керек.

Көміртегі тотығы сіздің өміріңіз үшін өте қауіпті!

УГАРНЫЙ ГАЗ

Ситуация при чрезвычайной ситуации в Астане

Всегда ПРИНИМАЙТЕ следующие меры:
 Проверьте, в хорошем ли состоянии и не засорились ли дымоходы и вытяжные трубы.
 Ежегодно вызывайте мастера, прошедшего специальную подготовку, для инспекции масляных и газовых бытовых приборов, каминов и дровяных печей.
 В каждом доме должно быть работающее от батареек сигнальное устройство для определения утечки угарного газа, но оно не может заменить собой другие меры предосторожности.

Угарный газ – это ядовитый газ, невидимый и не имеющий запаха. Человек может погибнуть от него в течение нескольких минут. Угарный газ образуется при сжигании любого топлива, например, бензина, масла, вересина, дерева или угля.

Көміртек оксиді оттегісіз көміртек жанғанда пайда болады. Улы көміртегі тотығының түсі мен иісі болмауы көміртегі тотығын ерекше қауіпті етеді. Көміртек тотығымен улану себептерінің бірі:

- пешті жылытуды пайдалану ережелерін бұзу (пеш демпферін уақтылы жаппау, от жағуға таза ауаның жеткіліксіз кіруі, нашар тартылу).
- пеш пен мұржаның дұрыс жұмыс істемеуі (пеш құрылымындағы жарықтар, мұржаның бітелуі).
- Гаражда немесе нашар желдетілетін жерде автокөлікке техникалық қызмет көрсету.
- Моторы жұмыс істеп тұрған көлікте ұйықтау.

Бастапқыда улану белгілерін анықтау өте қиын, сондықтан сіз көміртегі тотығы аурудың себебі екенін білмеуіңіз мүмкін.

Көміртегі тотығының төмен концентрациясы кезінде уытты әсерлердің және уланудың алғашқы белгілері пайда болуы мүмкін: лакримация, бас ауруы және айналуы, әлсіздік және жүрек айнуы, құрғақ жөтел, сананың шатасуы, көру және есту галлюцинациялары мүмкін. Улану белгілерін сезініп, таза ауаға шығып, бөлмеден тезірек шығу керек. Ашық кеңістікте улану қаупі аз.

Көмірқышқыл газымен уланған зардап шегушіге алғашқы көмек көрсетілмесе, өлім болуы мүмкін. Уланудан кейін бірнеше күн бойы медициналық бақылау қажет, өйткені асқынулар жиі байқалады.

Кеңес ретінде: үйде оқшауланған дабыл немесе көміртегі тотығы детекторын пайдалану арқылы улану немесе түтіннің алдын алу оңайырақ. Тұрғын үй ғимаратындағы немесе техникалық бөлмедегі көміртегі тотығының концентрациясы рұқсат етілген деңгейден асып кетсе, сенсор сигнал береді (дыбыс және жарық сигналдары).

Сигналдық сенсорды таңдағанда, құрылғылардың ерекшеліктеріне назар аудару керек. Көміртек тотығы детекторлары көміртегі тотығымен уланудан қосымша қорғанысты қамтамасыз ете алады, бірақ басқа алдын алу шараларын алмастырмауы керек. Көміртегі тотығы әзіл емес! Есіңізде болсын - сіздің өміріңіз бен денсаулығыңыз, ең алдымен, сіздің қолыңызда!

**Нұра ауданының Төтенше жағдайлар бөлімінің бас маманы
Астана қаласы Төтенше жағдайлар департаменті азаматтық қорғау аға лейтенанты
Баймағамбетова А.О.**

Для Вашей жизни угарный газ – очень опасно!

Угарный газ образуется при горении углерода в условиях недостатка кислорода. Отсутствие у ядовитого угарного газа цвета и запаха, делают угарный газ особенно опасным. Одной из причин отравления угарным газом является:

- Нарушение правил эксплуатации печного отопления (несвоевременное закрытие печной заслонки, недостаточный доступ свежего воздуха в топливник, плохая тяга).
- Неисправная работа печи и дымохода (трещины в конструкции печи, забитый дымоход).
- Техническое обслуживание автомобиля в гараже или помещении с плохой вентиляцией.
- Сон в автомобиле с включенным двигателем.

Симптомы отравления распознать вначале очень трудно, поэтому Вы можете и не догадываться, что причиной недомогания является угарный газ. При небольшой концентрации окиси углерода могут появиться первые признаки токсичного действия и отравления: слезотечение, головная боль и головокружение, слабость и тошнота, сухой кашель, спутанность сознания, возможны зрительные и слуховые галлюцинации. Почувствовав симптомы отравления, как можно быстрее покинуть помещение, выйдя на

свежий воздух. На открытом пространстве опасность отравления минимальна. Без оказания первой медицинской помощи пострадавшему от отравления угарным газом, может наступить смерть. После отравления необходимо медицинское наблюдение в течении нескольких дней, так как часто наблюдаются осложнения.

В порядке консультации: отравления или угара легче избежать, используя в доме автономный сигнализатор или датчик угарного газа. Если концентрация угарного газа в жилом доме или техническом помещении превысит допустимый уровень, датчик сигнализирует (звуковыми и световыми сигналами). При выборе датчика-сигнализатора, следует обратить внимание на особенности приборов. Датчики, сигнализирующие о повышении концентрации угарного газа в помещении, могут предоставить дополнительную защиту от отравления, но не должны заменять другие профилактические действия.

Угарный газ — это не шутки! Помните — Ваша жизнь и здоровье, прежде всего в Ваших руках!

**Главный специалист УЧС района «Нұра»
ДЧС г. Астаны старший лейтенант гражданской защиты
Баймагамбетова А.О.**

Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану тәртібі

Адамның арсеналында қандай құралдар болса да, оны дұрыс пайдалана білуі керек. Тек осы жағдайда ғана оң нәтижеге қол жеткізіледі. Бастапқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану ережелерін талдау кезінде қандай заттарды сол немесе басқа агенттермен сөндіруге болатынына, сондай-ақ өртті сөндіру тәртібіне назар аудару қажет.

Өрт қауіпсіздігі ережелері негізінде өрт сөндіргіш құралдарды күтіп ұстау және пайдалану бойынша нұсқаулықтар әзірленуде. Онда өрт сөндіргіштерге ерекше орын беріледі, өйткені бұл заманауи және тиімді құралдар. Оларды орнату қоғамдық ғимараттардың әрбір қабатында қажет.

Алғашқы өрт сөндіргіштерді және олардың қолданылуын оқып білу үшін теориялық және практикалық бөліммен брифинг өткізіледі. Өртке қарсы брифинг кезінде әр адам өз бетінше өнімді сөреден немесе кронштейннен алып, оны қолында ұстап, салмағын бағалауға тырысады.

Ережелерді жақсы есте сақтау үшін дауыстап айту керек. Бастапқы өрт сөндіргіштің қалай жұмыс істейтінін іс жүзінде көрсету әрдайым мүмкін емес, бірақ кәсіпорынның әрбір қызметкері төтенше жағдайда шатастырмас үшін ережелерді дәл есте сақтауы керек.

Ұнтақ, көмірқышқыл газы және ауа-көбік құрылғылары үшін процедура ұқсас. Қажетті:

- пломбаны бұзу;
- чек алу;
- саптаманы бір қолмен жанып жатқан затқа бағыттаңыз;
- Екінші қолмен тұтқаны басыңыз.

Бірақ маңызды айырмашылықтар бар. Қолдану ережелеріне сәйкес, ұнтақты өрт сөндіргішті аударып, ішіне ұнтақ біркелкі таралатын етіп шайқау керек.

Іске қосу үшін рычагтың орнына корпуста клапан немесе тұтқа болуы мүмкін. Сондықтан кәсіпорында, мекемеде немесе үйде орнатылған әрбір өрт сөндіргіш мұқият тексерілуі керек.

Сұйықтықтарды сөндіру кезінде сөндіргіш заттың ағыны қатаң түрде жоғарыдан төменге бағытталмауы керек. Өртті бұрышпен сөндіру керек. Егер жалын тауашада тұтанса, сөндіру жоғарыдан басталады.

Қол өрт сөндіргіштері іске қосу тетігі арқылы көтерілген күйде қолдарда ұсталады. Көлемді жылжымалы бастапқы өрт сөндіру құралдары арбамен тасымалданады.

Астана қаласы Төтенше жағдайлар департаменті «Нұра» ауданы Төтенше жағдайлар бөлімінің бас маманы Баймағамбетова А

Как пользоваться первичными средствами пожаротушения

Какие бы инструменты в арсенале человека ни были, он должен уметь правильно их применять. Только в этом случае будет достигнут положительный результат. Разбирая правила пользования первичными средствами пожаротушения, необходимо обратить внимание на то, какие вещества можно гасить тем или иным средством, а также на порядок действий при возгорании.

На основании правил пожарной безопасности разрабатывается инструкция по содержанию и применению [средств тушения пожара](#). В ней особое место уделяется огнетушителям, поскольку это более современные и эффективные средства. Их установка требуется на каждом этаже общественных зданий.

С целью изучения первичных средств пожаротушения и их применения проводят инструктаж с теоритической и практической частью. Во время пожарного инструктажа каждый человек пробует самостоятельно снять средство с полки или кронштейна, подержать в руках, оценить вес.

Следует проговорить правила вслух, чтобы лучше их запомнить. Не всегда получается на практике показать, как работает первичное средство пожаротушения, но точно помнить правила, чтобы не растеряться в экстренной ситуации, должен каждый сотрудник предприятия.

Для порошковых, углекислотных и воздушно-пенных устройств порядок действий схож. Необходимо:

- разорвать пломбу;
- достать чеку;
- одной рукой направить сопло на горящий предмет;
- другой рукой нажать на рычаг.

Но есть важные отличия. По правилам пользования порошковый огнетушитель надо перевернуть и встряхнуть, чтобы порошок равномерно распределился внутри.

Вместо рычага на корпусе для пуска может быть предусмотрен вентиль или ручка. Поэтому каждую каждое средство пожаротушения, установленное на предприятии, в учреждении или дома надо внимательно изучить.

При тушении жидкостей нельзя направлять струю тушащего вещества строго сверху вниз. Надо гасить огонь под углом. Если пламя разгорелось в нише, то начинают тушение сверху. Ручные огнетушители держат в руках в приподнятом состоянии за рычаг пуска. Передвижные первичные средства пожаротушения большого объема подвозят на тележке.

**Главный специалист УЧС района «Нұра» ДЧС г. Астана
А. Баймағамбетова**